

Pünkösdhétfő

Olvasom a huszadik század eleji levéltári forrásokban, hogy néhány moldvai katolikus faluközösség egyik esztendőben azzal a kéréssel fordult a papjához, „hagyja meg hétköznapnak” pünkösdhétfőt, hogy idejében learathassa az érett búzáját.

Nem is olyan régen, volt egy világ(rend), ahol az egyház előjárói festették pirosra a kalendárium bizonyos napjait, és akkor aztán kötelező volt ünnepelni. Parancsolatra. De az asszonyok is parancsra hozták világra magzataikat, a férfiakal együtt robotolás árán gondoskodtak gyakran két számjegyű utódaik fennmaradásáról. Valamiképpen így, és ebben a világban születtem én is. Beszélni még nem tudtunk, de a Miatyánkot – kézzel-lábbal is mutatványozva – elgügyögtük. Szókincsünk alapszavai az égieket idézték; ezer, félelembe és bizalomba mártott kötéllel láncoltak a láthatatlan valósághoz, még mielőtt a világot felfedeztük volna. Ha születésünkről kérdeztek, felmutattuk az anyakönyvi kivonatot, abban találták meg a helyes „adatokat”. Ma sem tudom testvéreim, szüleim születésének pontos időpontját. Az egyik „még újesztendő előtt”, a másik „új esztendő hónapjában”, egy harmadik „gyertyaszentelőkor”, aztán egy újabb Szent József napján, ketten „búzaéréskor”, valaki a „litániás hónapban” született... Nekünk a „szakrális esztendő” jeles napjairól kellett számot adni, és abban nem lehetett s nem is volt tévedés. A hetedik napot legalább egy misényi idővel megszenteltük, „megültük”, a szenteket körüludvaroltuk, ha haboztak, böjtbe fogtunk, szárazra imádkoztunk magunk, míg bajainkból végre kimenekítettek. Minden esztendőben megszületett, meghalt és feltámadt Jézus Krisztus. Szűz Mária érdemeiből, csodás életéből és tetteiből minden hónapban jutott egy ünneprevaló, de az embert soha nem ünnepeltük. Megkereszteltek, meggyóntattak és -áldoztattak, megbérmál-

tak, megeskettek és eltemettek minden szülöttet, az élet rendje szerint, és ilyenkor csakugyan ünneplőbe vagy gyászba öltöztünk... És igen, valamivel kevesebbet dolgoztunk, és évente egyszer fánkot is ehettünk, csak karácsonykor kocsonyát, a húsvétra tizenkét hónapig vártunk, hogy pászkat süthessünk, s hogy kifessük a konyhát, hogy a télen magasra hízott trágyadombot kihordjuk a szántóföldekre... De mindez testi öröm volt, és díszlettervezés, át- és újrarendezés... Az élvezetek közepette is tudvalevő volt, és jól tudtuk, hogy valójában minden rituális átmenetben egy újabb kereszttel lettünk gazdagabbak. Jól öltözöttek, jóllakottan, oltárként díszített otthonokban tettük meg újabb és újabb fogadalmainkat, azok után csendes háborúként fortyogtak lelkiismeretünk mélyén, és amíg bennünk zengett a lélek, ébren tartották a bizonyosságot alig remélő kérdést, hogy vajon van-e esély a megváltottságra, az üdvözülésre. Hogy a lakmározás több-e az újabb megéhezésig tartó jóllakottságnál, az aranyáron mért ruhák mindennaposá vált kultuszában hol rejlik s meddig tart az öröm?

Úgy tűnt akkor: az ember ünnepel(het), de nem lehet az ünnep tárgya, és úgy hitték: az ember nem képes ünnepet teremteni. Mert ebben a világban egyedül akkor volt ünnep, amikor a „bibliai alakok” megjelentek a földön az emberek körében. S valóban, a lányiki körmeneten talákoztam Szent Annával, a récsei búcsúban láttam, amint Szent Illés lovas kocsija végigdörget az égen, és Keresztelő Szent János a Jordán vízával keresztelt a diószéni templomban. Nagybaldogasszony napján Mária megáldotta a vadnővényeket, és azok de sokszor kirántottak a betegség s a halál torkából! Szent András pedig egymaga megóvta a nyáját a farkastól!

Nem hazudott nekem ez a világ, igaz beszédén nem fogott az idő. Igen. Van egy világ, ahová

az ünnep az égből érkezik, ahol csak akkor van ünnep, amikor földre szállnak a „bibliai alakok”. Az e világban élők úgy tudják: Isten nem távozott el véglegesen, valamiképpen itt van, és időnként rendszeresen megmutatja magát. Fenntartják hát Neki az időt és az alkalmat, és Isten mindannyiszor meg is érkezik. Csakhogy ez a világ nincs felfestve a térképre, jövetelének ideje nincs

megadva a naptárban. Ki látni kívánja, a szívében keresse. Szép vallásos mese volna? Annyira mindenképpen, de csakis annyira, amennyire mese az ember létezése. De hogy a valóságról is essék szó! Van még egy alkalom, amikor ebben a világban ünnep van: két ember találkozásakor! Semmi kétségem nincsen afelől, hogy mindannyian tudjuk, mire gondolok...

